

FUNDACJA „AKADEMIA ANTYKORUPCYJNA”

Projekt „Centrum Myśli Antykorupcyjnej”

Analiza danych statystycznych Policji za lata 2013-2022

*w zakresie postępowań przygotowawczych wszczętych,
zakończonych, w tym zakończonych aktem oskarżenia,
umorzonych z braku znamion przestępstwa,
umorzonych z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa
a także przestępstw wykrytych, stwierdzonych i podejrzanych
oraz strat spowodowanych przez sprawców przestępstw
popelnionych
z art. 229 § 1-5 Kodeksu karnego*

Art. 229. Kodeksu karnego (brzmienie przepisu na dzień 30.09.2023)

§ 1. Kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnieniem tej funkcji, podlega karze pozbawienia wolności od 6 miesięcy do lat 8.

§ 2. W wypadku mniejszej wagi, sprawca podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

§ 3. Jeżeli sprawca czynu określonego w § 1 działa, aby skłonić osobę pełniącą funkcję publiczną do naruszenia przepisów prawa lub udziela albo obiecuje udzielić takiej osobie korzyści majątkowej lub osobistej za naruszenie przepisów prawa, podlega karze pozbawienia wolności od roku do lat 10.

§ 4. Kto osobie pełniącej funkcję publiczną, w związku z pełnieniem tej funkcji, udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej znacznej wartości, podlega karze pozbawienia wolności od lat 2 do 12.

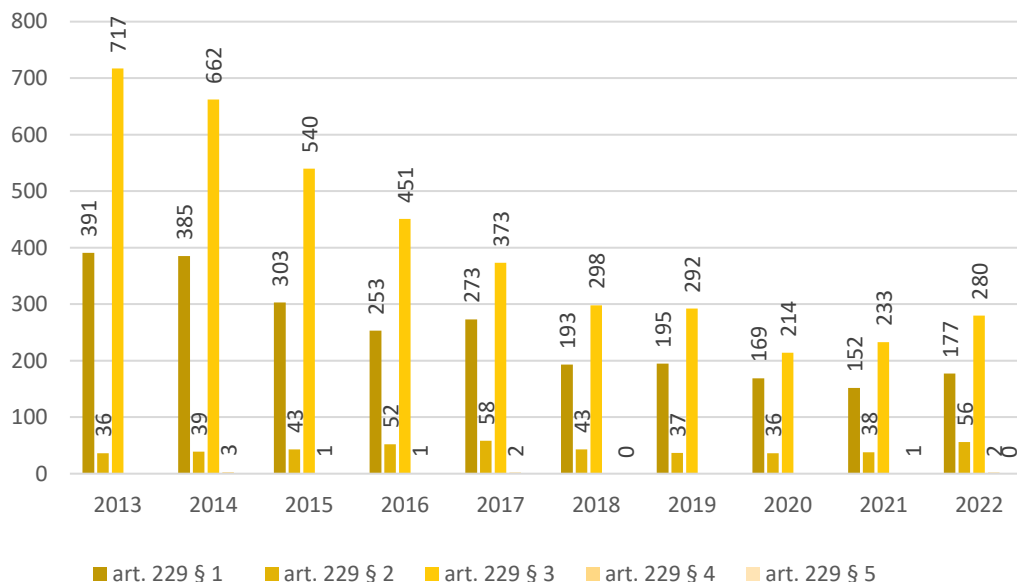
§ 5. Karom określonym w § 1–4 podlega odpowiednio także ten, kto udziela albo obiecuje udzielić korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w państwie obcym lub w organizacji międzynarodowej, w związku z pełnieniem tej funkcji.

§ 6. Nie podlega karze sprawca przestępstwa określonego w § 1–5, jeżeli korzyść majątkowa lub osobista albo ich obietnica zostały przyjęte przez osobę pełniącą funkcję publiczną, a sprawca zawiadomił o tym fakcie organ powołany do ścigania przestępstw i ujawnił wszystkie istotne okoliczności przestępstwa, zanim organ ten o nim się dowiedział.

Analiza danych statystycznych Policji w latach 2013-2022, w zakresie postępowań wszczętych z art. 229 k.k. (przekupstwa oraz wręczenia korzyści osobie pełniącej funkcję publiczną) pokazuje, że ich całkowita liczba w tym okresie wynosi 6999. Najwięcej, bo aż 1144 postępowań było wszczętych w roku 2013 a najmniej bo zaledwie 419 w roku 2020.

Zdecydowanie dominowały postępowania wszczynane z art. 229 § 3 k.k. czyli udzielanie lub obietnica udzielania korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcję publiczną w związku z pełnioną funkcją, aby skłonić ją do naruszenia przepisów prawa lub za ich naruszenie, gdyż w całym analizowanym okresie było ich 4060. Kolejne miejsce zajmowały postępowania przygotowawcze wszczynane z art. 229 § 1 k.k. (typ podstawowy czyli udzielanie albo obietnica udzielenia korzyści majątkowej lub osobistej osobie pełniącej funkcje publiczne w związku z pełnioną funkcją) a było ich 2491. Najmniej bo zaledwie 10 postępowań w całym badanym okresie wszczynanych było z art. 229 § 4 i 5 k.k. Wśród nich dominowały wszczynane sprawy korupcyjne z art. 229 § 4 k.k. czyli wręczenia korzyści majątkowej powyżej 200 000 PLN - całym analizowanym okresie takich postępowań było 9. Porównując ich liczbę do wszystkich wszczynanych postępowań w ramach art. 229 k.k. należy uznać ją za dosłownie symboliczną. Świadczy to również o tym, że Policja nie wszczyna i nie prowadzi poważnych spraw korupcyjnych, co wskazuje na potrzebę znacznej poprawy skuteczności organów ścigania w tym zakresie.

Postępowania wszczęte - art. 229 § 1-5 k.k.

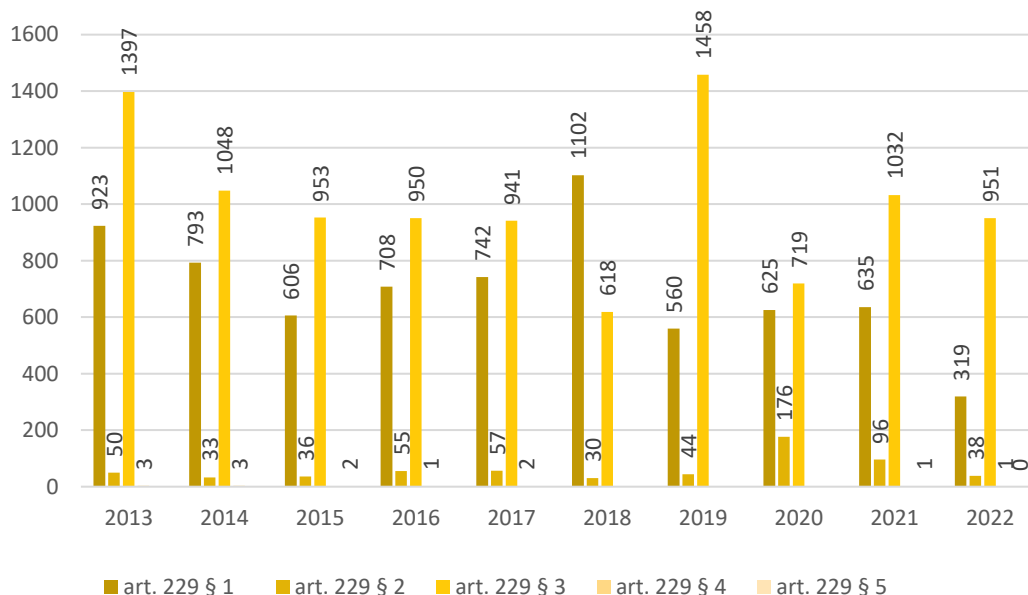

Wykres 10. Postępowania wszczęte z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

Analiza wykrytych przestępstw z art. 229 k.k. pokazuje, że ich całkowita liczba w badanych 10 latach wynosiła 17 708. W tym przypadku również dominowały wykryte przestępstwa z art. 229 § 3 k.k., gdyż było ich 10 067. Drugą pozycję zajmowały wykryte przestępstwa z art. 229 § 1 k.k., gdyż ich liczba wynosiła 7013. Znacznie mniej przestępstw było wykrytych z art. 229 § 2, 4, i 5 k.k. Ich całkowita liczba wynosiła zaledwie 628. Najwięcej wykrytych przestępstw z art. 229 k.k. było w 2013 roku tj. 2373 a najmniej w 2022 r. tj. 1309. Powyższe wyniki obrazują spadek aktywności Policji w zakresie wykrywania przestępstw korupcyjnych z art. 229 k.k.

Wykryte przestępstwa - art. 229 § 1-5 k.k.

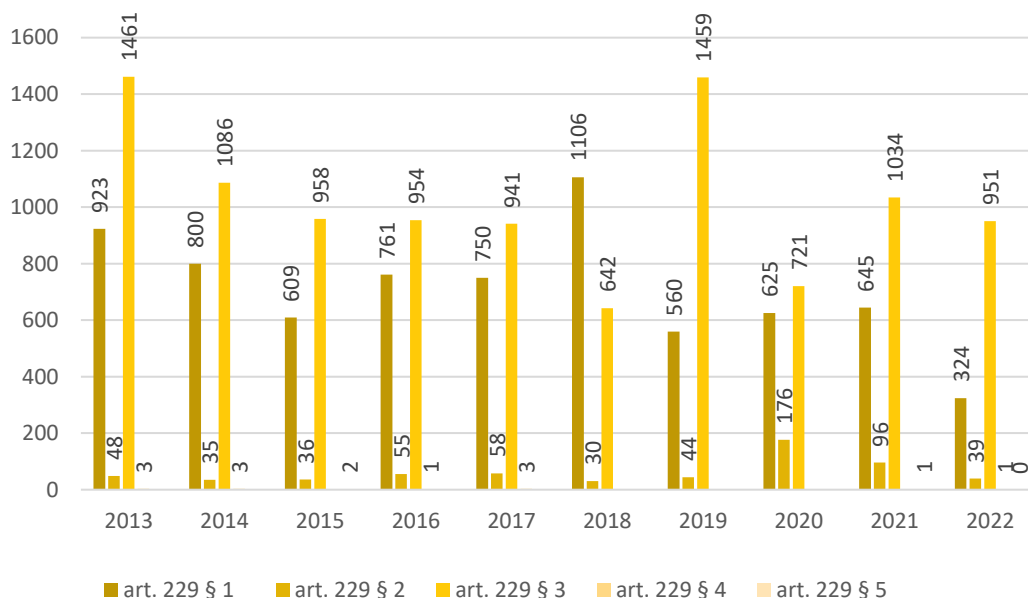

Wykres 11. Wykryte przestępstwa z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

Analiza liczby stwierdzonych przestępstw z art. 229 k.k. pokrywa się z liczbą przestępstw wykrytych, zarówno co do poszczególnych lat jak i paragrafów art. 229 k.k. Tu również dominują stwierdzone przestępstwa z art. 229 § 3 k.k. tj. 10 207 oraz z art. 229 § 1 k.k. tj. 7103. Łączna liczba przestępstw stwierdzonych w całym 10 letnim badanym okresie z art. 229 § 2-4 wynosiła zaledwie 631. W omawianym zakresie najwięcej przestępstw stwierdzonych było w 2013 roku (2435) a najmniej w 2022 (1315). Znaczne spadki stwierdzonych przestępstw z art. 229 k.k. pokazują, że w tej kwestii istnieje duży obszar do poprawy.

Stwierdzone przestępstwa - art. 229 § 1-5 k.k.

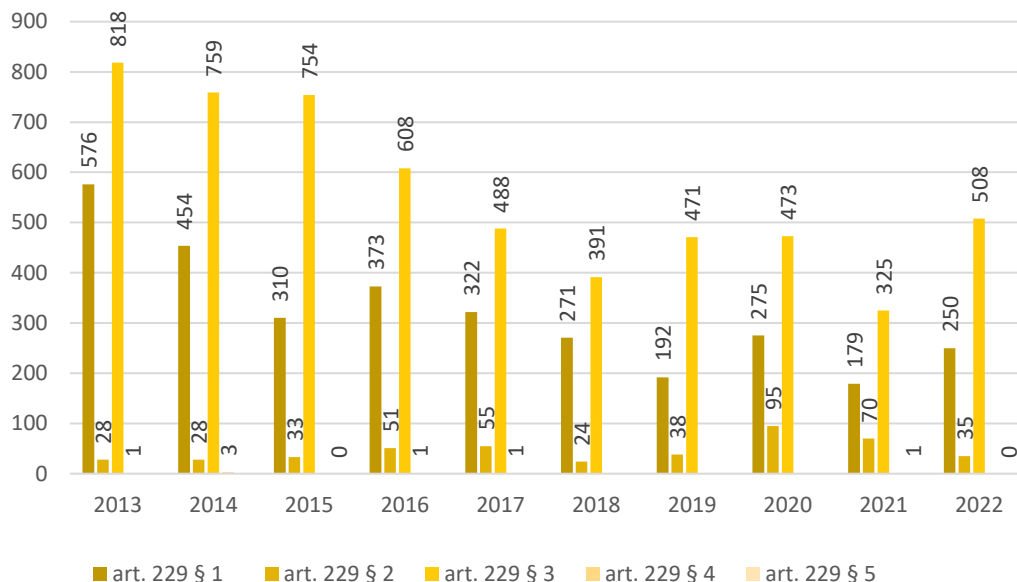
Wykres 12. Stwierdzone przestępstwa z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

Analiza liczby osób podejrzanych, którym przedstawiono zarzuty z art. 229 k.k., w okresie ostatnich 10 lat wskazuje, że dominują podejrzani z art. 229 § 3 k.k., gdyż ich liczba wynosi 5595 oraz z art. 229 § 1 k.k. tj. 3202 osoby. Tendencja ta występuje w całym analizowanym okresie.

Zaledwie 7 osób usłyszało zarzuty z art. 229 § 4 i 5 k.k. w całym ostatnim dziesięcioleciu. Łącznie w badanym okresie zarzuty z art. 229 k.k. usłyszało 9261 podejrzanych. W tym aspekcie widoczny jest znaczny spadek liczby podejrzanych z art. 229 k.k., gdyż w 2013 r. było to 1423 osoby a najmniej w 2021 tj. zaledwie 575 osoby. Spadek liczby podejrzanych jest związanych z mniejszą liczbą wszczynanych i prowadzonych spraw korupcyjnych.

Podejrzani - art. 229 § 1-5 k.k.

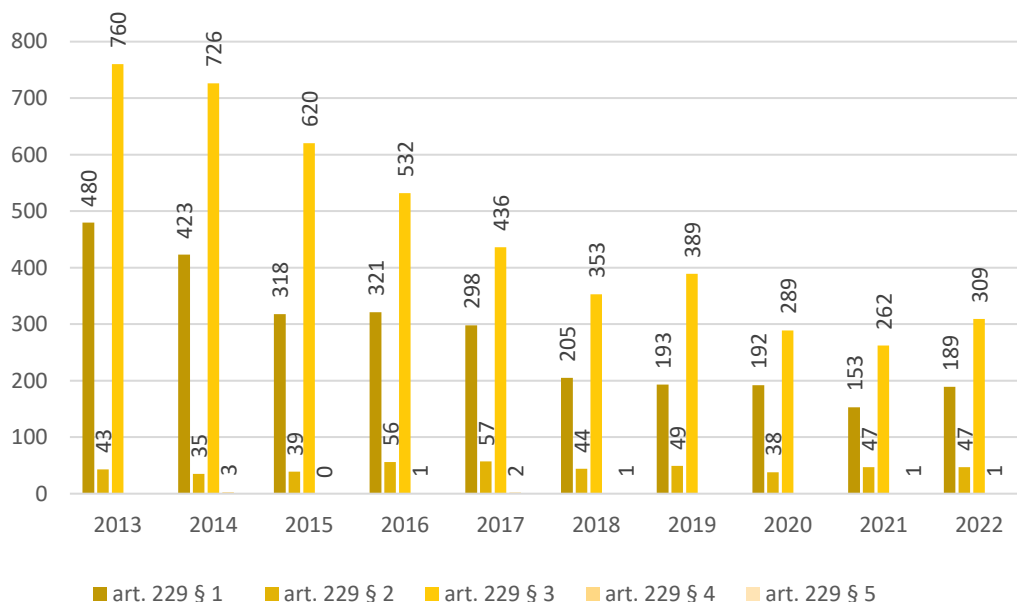

Wykres 13. Podejrzani z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

W latach 2013-2022 liczba zakończonych postępowań przygotowawczych z art. 229 k.k. wynosiła łącznie 7912 spraw. W tym przypadku również najwięcej postępowań zakończonych było z art. 229 § 3 k.k. tj. 4676 spraw a z art. 229 § 1 k.k. 2772 postępowania. Spraw zakończonych z art. 229 § 2 k.k. było 455 a z art. 229 § 4 i 5 k.k. łącznie zaledwie 9. W omawianym zakresie najwięcej postępowań zakończono w 2013 r. tj. 1283 a najmniej w 2022 r. tj. 463. Powyższe tendencje odpowiadają liczbie wszczynanych spraw korupcyjnych z art. 229 k.k.

Postępowania zakończone - art. 229 § 1-5 k.k.

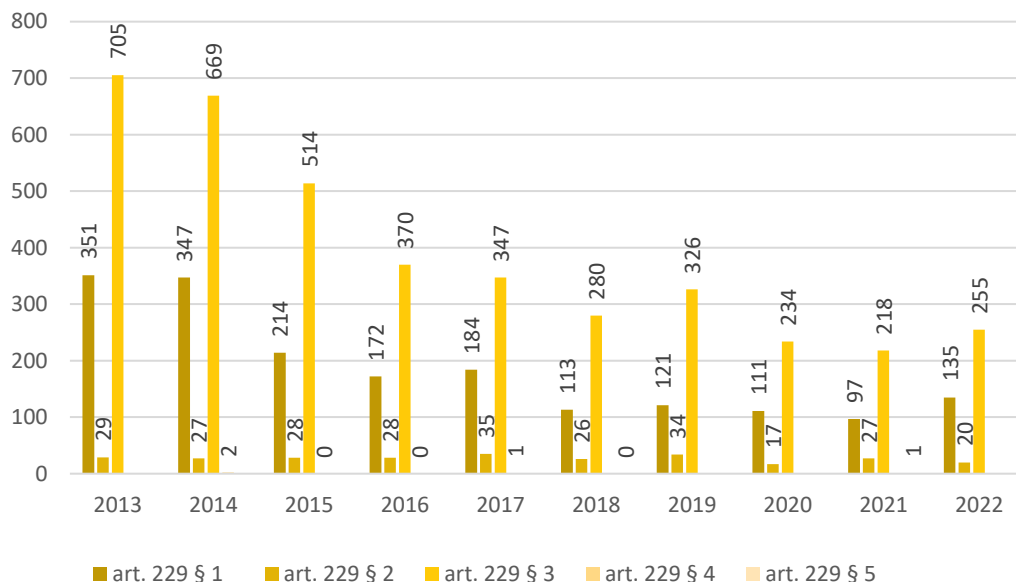
Wykres 14. Postępowania zakończone z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

Wśród wszystkich postępowań zakończonych z art. 229 k.k. w latach 2013-2022 76% stanowiły postępowania zakończone aktem oskarżenia wniesionym do sądu. Najwięcej ich odnotowano w roku 2013, gdyż było to 1085 a najmniej w 2021 r. tj. zaledwie 343. W tym również przypadku dominowały postępowania zakończone aktem oskarżenia z art. 229 § 3 k.k. (3918 postępowań) oraz art. 229 § 1 k.k. (1845 postępowań).

W poszczególnych latach widać zdecydowaną tendencję spadkową liczbę spraw zakończonych aktem oskarżenia zarówno z art. 229 § 1 jak i § 3 k.k. Całkowita liczba postępowań zakończonych aktem oskarżenia z art. 229 § 2 k.k. wynosiła 271 a z art. 229 § 4 i 5 k.k. łącznie zaledwie 4 sprawy na przestrzeni analizowanych 10 lat. Tak niski poziom wynikał w tym przypadku z małej liczby ogólne spraw zakończonych aktem oskarżenia z art. 229 k.k. Świadczy to po raz kolejny o braku prowadzonych przez Policję spraw dotyczących dużej przestępczości korupcyjnej w Polsce, tj. łapówek powyżej kwoty 200 000 PLN.

Postępowania zakończone aktem oskarżenia - art. 229 § 1-5 k.k.

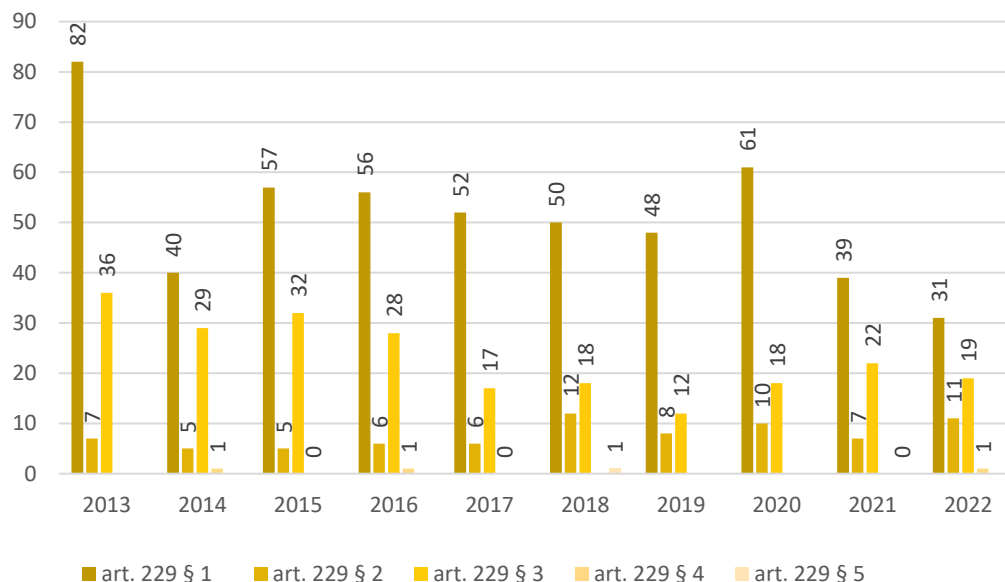

Wykres 15. Postępowania zakończone aktem oskarżenia z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

W latach 2013-2022 postępowań z art. 229 k.k. zakończonych umorzeniem z powodu braku znamion przestępstwa było łącznie 828, co stanowiło nieco ponad 10% wszystkich zakończonych spraw z art. 229 k.k. W tej kategorii dominowały jednak umarzone postępowania z art. 229 § 1 k.k. (516 spraw) oraz z art. 229 § 3 k.k. (231 spraw), co jest tendencją odwrotną niż we wcześniejszych analizach. Najwięcej spraw z art. 229 k.k. umarzanych z powodu braku znamion przestępstwa było w roku 2013 (125 spraw) a najmniej w roku 2022 (62 sprawy), co wynikać może z faktu mniejszej liczby zarówno wszczynanych jak i umarzanych postępowań korupcyjnych ogółem z art. 229 k.k. Na przestrzeni 10 analizowanych lat zaledwie w 4 przypadkach dochodziło do omawianych umorzeń w zakresie przestępstw z art. 229 § 4 i 5 k.k.

Postępowania umorzone - brak znamion przestępstwa - art. 229 § 1-5 k.k.

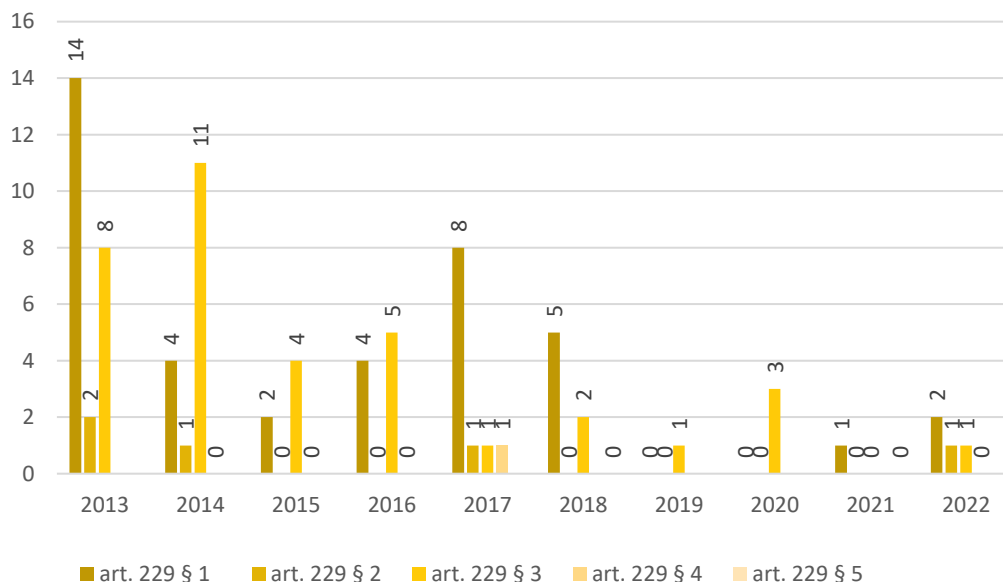

Wykres 16. Postępowania umorzone – brak znamion przestępstwa z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

Analiza danych statystycznych w zakresie postępowań umorzonych z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa z art. 229 k.k. w okresie ostatnich 10 lat pokazała, że było to ok. 1% wszystkich postępowań umorzonych z tego artykułu. Najwięcej umorzeń było w roku 2013 tj. 24 postępowania, a najmniej w latach 2019 i 2021 bo zaledwie po 1 umorzeniu postępowania z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa z art. 229 k.k. Takich umorzeń najczęściej wystąpiło w zakresie art. 229 § 1 k.k. tj. 40 spraw oraz art. 229 § 3 k.k. tj. 36 spraw. Z art. 229 § 2 k.k. było ich 5 w całym analizowanym 10 letnim okresie a z art. 229 § 4 i 5 k.k. łącznie tylko jedno takie postępowanie. Znaczny spadek postępowań umarzanych z powodu niewykrycia sprawcy przestępstwa z art. 229 k.k. wraz z kolejnymi analizowanymi latami wynikał przede wszystkim z mniejszej liczby postępowań wszczynanych i zakończonych.

Postępowania umorzone - niewykrycie sprawcy przestępstwa - art. 229 § 1-5 k.k.

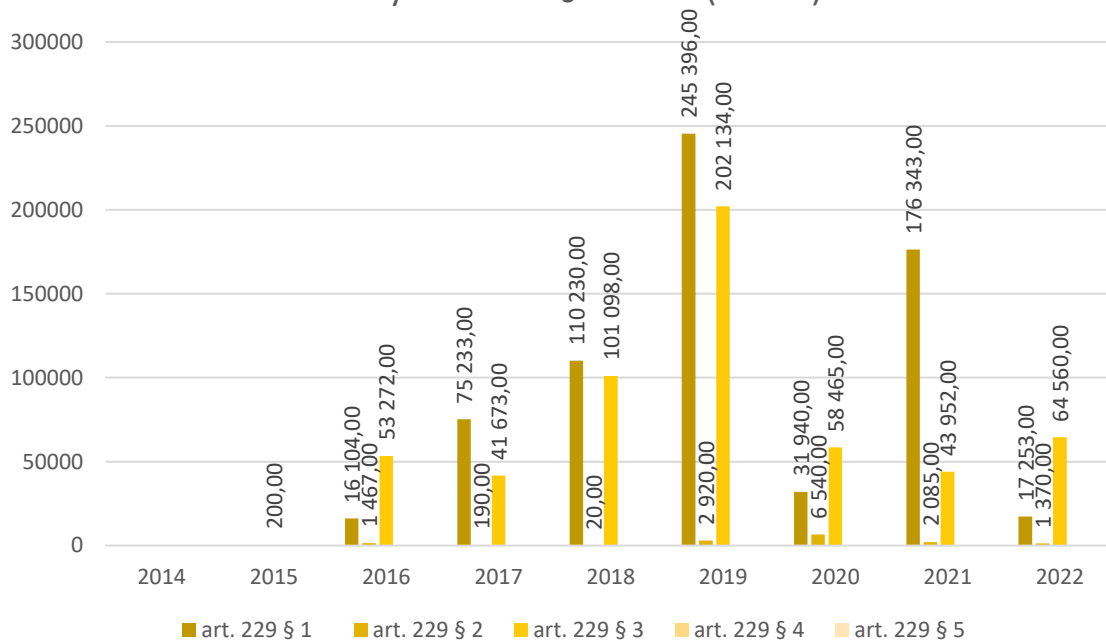

Wykres 17. Postępowania umorzone – niewykrycie sprawcy przestępstwa z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2013-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.

Analiza strat poniesionych w sprawach korupcyjnych z zakresu art. 229 k.k. w ostatnim dziesięcioleciu pokazała, że łączna ich kwota wyniosła 1 252 445 PLN. Największe straty ujawniono w zakresie art. 229 § 1 k.k. tj. 672 499 PLN oraz art. 229 § 3 k.k. tj. 565 354 PLN. Pozostałe paragrafy art. 229 k.k. dały łączną kwotę zaledwie 14 592 PLN w latach 2013-2022. Wartości zerowe strat w roku 2014 i zaledwie 200 PLN w kolejnym 2015 roku mogły być spowodowane faktem, że powyższy parametr mógł zostać wprowadzony do statystyki w 2014 roku a dane wprowadzane do policyjnego systemu statystycznego były odłożone w czasie do momentu zakończenia danego postępowania przygotowawczego, co mogło trwać dłużej niż dany rok statystyczny. Jednak wielkości te budzą spore wątpliwości ze względu na dużo większą skalę strat zidentyfikowanych w ramach spraw korupcyjnych z art. 228 k.k.

Straty - art. 229 § 1-5 k.k. (w PLN)

Wykres 18. Straty z art. 229 § 1-5 k.k. w latach 2014-2022.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Policji.